23.2.2024

E 58/2023 vp
Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Lausunto Suomen avaintavoitteista EU-vaalikaudelle 2024–2029

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Palvelualojen työnantajat Palta ry:ltä lausuntoa E-kirjeestä, jossa määritellään valtioneuvoston avaintavoitteet seuraavalle EU-vaalikaudelle 2024–2029.

Palta kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Palta edustaa noin 2000 yksityistä palvelualan yritystä ja yhteisöä muun muassa logistiikka-, informaatio- ja viestintä-, asiantuntijapalvelu-, hallinto- ja tukipalvelu- sekä viihde- ja virkistystoimialoilla.

Yleistä

Palta pitää tärkeänä, että Suomi toimii aktiivisena, luotettavana ja ratkaisuhakuisena jäsenmaana. Suomea on usein syytetty hieman passiivisesta vaikuttamisesta EU:ssa ja on hyvä, että valtioneuvosto pyrkii nyt aloitteellisempaan ja ennakoivampaan vaikuttamiseen. Hallitusohjelmassa on myös sitouduttu Suomen EU-vaikuttamisen ja ennakkovaikuttamisen tehostamiseen sekä kannanmuodostuksen nopeuttamiseen.

Palta kannattaa valtioneuvoston linjaa, että EU:n monivuotinen rahoituskehys tulee säilyttää kohtuullisena ja Suomen nettomaksuosuuden kasvamista tulisi välttää.

Suomen pääprioriteetit EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan ovat Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen.

Palta pitää lähtökohtaisesti avaintavoitteita hyvin valittuina. Erityisen tärkeää on korostaa Euroopan kilpailukyvyn kehittämistä, jotta olisimme kilpailukykyisempiä suhteessa Yhdysvaltoihin ja Kiinaan, niin investointien, uusien yritysten kuin työpaikkojen syntymisen osalta.

Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen

Valtioneuvoston linjauksessa korostetaan, että EU:n strateginen kilpailukyky perustuu unionin omien vahvuuksien edelleen kehittämiselle ja markkinaehtoisille ratkaisuille. Keskiössä ovat myös vapaa liikkuvuus, toimivat sisämarkkinat, sekä tehokas valtiontuki- ja kilpailupolitiikka. Paltan mielestä nämä ovat oikeaan osuvia periaatteita EU:n kilpailukyvyn kehittämiselle.

Sisämarkkinoiden kehittyminen yksityisissä palveluissa olisi erittäin tärkeä kehityskulku, mutta toistaiseksi se ei ole edennyt odotetulla tavalla. Palveluliiketoimintaa koskettaa monet kansalliset erityispiirteet, jotka tekevät uusille markkinoiden siirtymisen usein hankalaksi. EU:n palveludirektiivi hyväksyttiin jo vuonna 2006, eikä sitä ole vieläkään pantu täytäntöön kokonaan. Suomen palveluviennin kannalta EU on selkeästi tärkein alue. Potentiaalia palveluviennille olisi useilla eri toimialoilla, jos EU saisi palveluiden sisämarkkinat toimimaan nykyistä paremmin.

Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Eteläranta 10, 6.krs, PL 62, 00131 Helsinki
Y-tunnus 0773798-8

palta.fi
+358 20 595 5000
info@palta.fi

Vuonna 2019 tehdyn arvion mukaan Euroopan palvelumarkkinoilla oli vielä satoja kansallisesta lainsäädännöstä nousevia esteitä, jotka hidastavat rajat ylittävää palvelukauppaa. Palveluiden avaaminen ulkomaisille yrityksille tai yrittäjille on poliittisesti haastava prosessi, mutta Suomella olisi voitettavaa Euroopan palvelumarkkinoilla. Suomen tuleekin olla tässä asiassa huomattavasti aikaisempaa aktiivisempi.

Linjauksessa korostetaan, että kasvua haetaan muun muassa digitalisaatiosta. Lisäksi digitaalisilla ratkaisuilla katsotaan edistettävän myös puhdasta siirtymää. Palta pitää tätä erityisen tärkeänä tavoitteena, sillä liiketoiminta ja fyysisen maailman ilmiöt siirtyvät kasvavasti digitaaliseen ympäristöön. Tätä kuvastaa myös se, että markkina-arvoltaan maailman suurimmat yritykset ovat digitaalisia alustaratkaisuja tarjoavia yrityksiä. Nämä yritykset eivät sijaitse valitettavasti Euroopassa, vaan Yhdysvalloissa ja Kiinassa.

Euroopan epäonnistuminen globaalien digitaalisten palveluiden ja alustojen synnyttämisessä tai niiden houkuttelemisessa Eurooppaan tulee ottaa nyt EU:ssa vakavasti. Palta katsoo, että komission tulee toteuttaa perusteellinen arviointi, jossa tarkastellaan Euroopan digitaalisen toiminta- ja regulaatioympäristön kilpailukykyä erityisesti suhteessa Yhdysvaltoihin ja Kiinaan. Komission on panostettava olemassa olevan sääntelyn implementoinnin edistämiseen ja sen arviointiin, onko tehdyillä lainsäädäntöhankkeilla saavutettu niille asetetut tavoitteet. Uusien digi- tai datasäädösten esittämiseen tulee suhtautua erittäin varauksellisesti.

Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen

Suomen vienti ja tuonti kulkevat valtaosin meriteitse, ja myös lentoliikenne on keskeisen tärkeää Suomen saavutettavuudelle. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa on elintärkeää turvata Itämeren merikuljetusten ja lentoliikenteen häiriöttömyys. Samalla on kehitettävä vaihtoehtoisia reittejä logistisen huolto- ja toimintavarmuuden vahvistamiseksi. Keskeisiä ovat tie- ja rautatieyhteydet etelään ja länteen EU:n ydinverkkokäytävillä.

Palta korostaakin, että EU:n rahoitusinstrumenteissa on jatkossa huomioitava entistä vahvemmin muuttunut turvallisuustilanne. Rahoituksen kohdentamisessa tulee siksi painottaa saavutettavuutta ja kriisinkestävyyttä myös liikenteen ja logistiikan saralla.

Palta kannattaa vahvasti lisäpanostuksia digitaaliseen infrastruktuuriin, sekä korkean kyberturvallisuuden tason ylläpitoon. Luottamus ja tietoturva ovat digitaalisten palveluiden ytimessä ja digitaalinen saavutettavuus on erityisen tärkeää – fyysisen saavutettavuuden rinnalla – varsinkin tässä tilanteessa, jossa naapurivaltio toimii arvaamattomasti ja vihamielisesti Suomea ja muita jäsenmaita kohtaan.

Puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden edistäminen

Biotalous tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia kasvulle ja ilmastonmuutoksen hillintään, kuten valtioneuvosto oikein tuo esille. Palta korostaa biotalouden merkitystä paitsi teollisuuden myös liikenteen ja logistiikan näkökulmasta. Lento- ja meriliikenteeltä edellytetään tulevina vuosikymmeninä merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä ja kestävät polttoaineet, jotka monesti ovat biopohjaisia, ovat tässä keskeisin keino. Biopolttoaineet ovat tärkeitä myös maantieliikenteelle. Siksi on tärkeää varmistaa kestävien polttoaineiden riittävä tuotantokapasiteetti ja sitä kautta kohtuullinen hinta.

23.2.2024

Liikenteen ja logistiikan kilpailukyky tulee huomioida toimialan vihreän siirtymän toteutuksessa yleisemminkin. Esimerkiksi lento- ja meriliikenteen päästövähennystoimissa painopistettä tulee pyrkiä siirtämään EU-tasolta globaaleihin toimiin, ja kaikkien kuljetusmuotojen kustannusrasitus on pyrittävä pitämään kohtuullisena. Tämä on tärkeää EU:lla ja erityisesti Suomelle. Samalla vihreää siirtymää on edistettävä määrätietoisesti, jotta EU saavuttaa tavoitteen hiilineutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä.

Kunnioittavasti,

Tatu Rauhamäki
Johtaja, elinkeinopolitiikka
Palvelualojen työnantajat Palta ry